

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника»

Кафедра кримінального права навчально-наукового
юридичного інституту

Навчально-наукова лабораторія дослідження проблем
політики в сфері боротьби зі злочинністю Науково-дослід-
ного інституту вивчення проблем злочинності імені ака-
деміка В.В. Сташиса НАПрН України

Служба безпеки України

Львівський форум з кримінальної юстиції

Івано-Франківський обласний осередок Всеукраїнської
громадської організації «Асоціація кримінального права»

Матеріали Міжнародної науково-
практичної конференції

«Політика в сфері боротьби зі злочинністю»

*з нагоди відзначення 25-річчя навчально-
наукового юридичного інституту*

8-10 червня 2017 року
Івано-Франківськ, 2017

ББК 67.9(4УКР)
МЗ4

Редакційна колегія:

Борисов В.І. - академік НАПрН України, директор Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України, професор кафедри кримінального права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор

Фріс П.Л. - Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри кримінального права Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, академік АНВШУ України доктор юридичних наук, професор;

Гацелюк В.О. - кандидат юридичних наук, Національний радник з правових програм Координатора проектів ОБСЄ в Україні;

Микитин Ю.І. - заступник директора Юридичного інституту імені В. Стефаника, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Козич І.В. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника

МЗ4 Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Політика в сфері боротьби зі злочинністю" з нагоди відзначення 25-річчя навчально-наукового юридичного інституту, [Текст]. - Івано-Франківськ, 2017. - 255 с.

В збірнику розміщені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Політика в сфері боротьби зі злочинністю", проведеної 8-10 червня 2017 року спільно Навчально-науковою лабораторією дослідження проблем політики в сфері боротьби зі злочинністю НДІ вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В. Сташиса НАПрН України, кафедрою кримінального права навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника та Службою безпеки України за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні. Конференція традиційно присвячена проблемам політики у сфері боротьби зі злочинністю в Україні.

Матеріали збірника можуть бути використані в науково-дослідній та видавничій діяльності

ББК 67.9(4УКР)

© Навчально-наукова лабораторія дослідження проблем політики в сфері боротьби зі злочинністю НДІ вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В. Сташиса НАПрН України, 2017

вою для кваліфікації дій особи як умисне пошкодження ліній зв'язку за ст. 360 КК України.

Не викликає сумніву те, що серед техногенних загроз для об'єктів критичної інфраструктури особливою небезпеку становлять кіберзагрози. Кібератак через мережу Інтернет зазнають сервери органів державної влади, органів місцевого самоврядування, великих компаній, фінансових установ. Відповідні особи вчиняють несанкціоновані дії, що здійснюються з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та спрямовані на порушення конфіденційності, цілісності і доступності інформації, яка обробляється в інформаційно-телекомунікаційній системі, або порушення сталого функціонування такої системи. Такого роду посягання на об'єкти критичної інфраструктури мають кваліфікуватися за ст. 361 КК України.

Підсумовуючи можна сказати, що діючих кримінально-правових норм цілком достатньо для кваліфікації посягань на об'єкти критичної інфраструктури.

1. *Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 563 про затвердження Порядку формування переліку інформаційно-телекомунікаційних систем об'єктів критичної інфраструктури держави // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/563-2016-%D0%BF>.*
2. *Кримінальний кодекс України 2001 року // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.*

Медицький І. Б.

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ НОВЕЛ ТА ОКРЕМИХ ПИТАНЬ КВАЛІФІКАЦІЇ

Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки свідчить про наявність істотних проблем у системі виконання судових рішень, до яких можна віднести гранично низьку частку їх фактичного завершення; відсутність ефективної системи мотивації державних виконавців; недоліки у їх взаємодії з іншими державними та недержавними установами. Ці та інші проблеми вітчизняний законодавець спробував мінімізувати через прийняття 02.06.2016 р. Законів України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» №1403 та «Про виконавче провадження» №1404, положення яких внесли суттєві корективи у існуючий стан речей.

Паралельно й закон про кримінальну відповідальність розширив свій обсяг Особливої частини за рахунок нового об'єкту кримінально-правової охорони – діяльності приватного виконавця, а також збільшення суб'єктного складу злочинів у сфері професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Делікти, передбачені ст.ст. 342, 343, 347 КК України, на даний момент регламентують відповідальність за низку різновидів протиправної поведінки і у відношенні до приватного виконавця, а також, у окремих випадках – близького йому родича/родичів (опір, втручання, умисне знищення або пошкодження майна). Поглиблене розуміння основ організації та діяльності приватних виконавців, поставлених перед ними завдань та їх правового статусу, особливо, якщо зважити на бланкетність відповідних кримінально-правових норм, сприятиме однакості у питаннях кримінально-правової кваліфікації – як протиправної поведінки у відношенні до них, як потерпілих, так і діаметрально протилежної з їх боку.

Підставність змін кримінального закону. Перше запитання, на яке слід дати відповідь – чи обґрунтовано вчинив законодавець, включивши приватного виконавця до кола потерпілих від злочинів, родовим об'єктом посягань яких виступає авторитет відповідних органів – державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян? Переважна більшість діянь, описаних нормами Розділ XV Особливої частини КК України, посягають насамперед на встановлений порядок управління, на законну діяльність відповідних суб'єктів, а вже потім на їх авторитет; унаслідок вчинення цих кримінальних правопорушень передусім страждають відносини, пов'язані з реалізацією передбачених законодавством форм впливу, підпорядкування, вимог, вказівок та розпоряджень органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян у межах їх повноважень [2, с.837]. Авторитет є необхідною умовою управлінської діяльності, оскільки ефективне здійснення останньої без нього неможливе (П.П. Осипов, А.М. Соловійова, Н.О. Тимошенко). Заважаючи нормально здійснювати управлінську (керуючу) діяльність органам влади, місцевого самоврядування, об'єднанням громадян, впливаючи на конкретних представників таких підприємств, установ та організацій або на предмети, що забезпечують їх роботу, виний тим самим підриває авторитет цих органів [3, с.300].

Приватні виконавці наділені державою такими саме функціями, як і виконавці – службовці органів державної виконавчої служби, й так само виступають від імені держави, забезпечуючи примусове виконання рішень у встановленому законом порядку. Здійснення незалежної професійної діяльності виступає складовою нормативно визначеного порядку реалізації державою своєї управлінської функції, з делегуванням їм державою відповідних повноважень.

«Якість» законодавчої техніки. Найбільш серйозні зауваження з приводу змін до вказаних вище кримінально-правових норм, на предмет їх відповідності вимогам законодавчої техніки, були висловлені науковцями з приводу сформульованого «переліку» потерпілих від протиправної поведінки (ст.343 КК України) та її мотиваційної обумовленості (ст.ст.343, 347 КК України).

Диспозиція ч.1 ст.343 КК України була доповнена словосполученням «... а також близького родича державного виконавця або приватного виконавця». Як

слупно зауважує Ю.О. Данилевська, криміналізація впливу у будь-якій формі на близького родича лише державного виконавця або приватного виконавця і не встановлення кримінальної відповідальності за такі самі дії щодо близького родича працівника правоохоронного органу є спірними та можуть порушувати принцип внутрішньої правової несуперечливості кримінального права (у випадку обґрунтованості криміналізації такого діяння взагалі) [1]. Як видається, даний перелік варто доповнити й вказівкою на близького родича і працівника органу державної виконавчої служби, адже протиправний вплив на нього також криміналізований ч.1 статті. Такого роду прогалина цілком та повністю лягає на плечі авторів Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

Водночас не можемо погодитися із позицією Ю.О. Данилевської, яка до недоліків законодавчої техніки конструювання диспозицій ч.1 ст.343 та ч.1 ст.347 КК України відносить одночасне використання різних лексичних конструкцій для позначення однієї і тієї ж самої особи: «державний виконавець» та «працівник державної виконавчої служби» [1]. Науковець наголошує, що в межах одного закону доцільно використовувати однакові терміни (слова або словосполучення) для позначення однієї і тієї ж особи, що відповідає вимогам законодавчої техніки та сприятиме однозначному тлумаченню та застосуванню кримінального закону в цілому.

Суперечливості тлумачення кримінально-правових норм у цій частині визначально «посприяв» і сам законодавець, допустивши часткову неузгодженість кримінального та відповідного регулятивного законодавства. Так, ч.1 ст.5 ЗУ «Про виконавче провадження» № 1404-VIII наголошує, що примусове виконання рішень покладається на органи ДВС (державних виконавців), допускаючи ототожнення відповідних органів та осіб. Відповідно до ч.1 ст.7 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», державними виконавцями є керівники органів державної виконавчої служби, їхні заступники, головні державні виконавці, старші державні виконавці, державні виконавці органів державної виконавчої служби. Проте згадане ототожнення не є абсолютним, оскільки серед працівників органів ДВС закон виділяє ще й категорію «спеціалістів органу ДВС» (ч.1 ст.8 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»), підстави вважати яких представниками влади (як державних виконавців), є відсутніми. Поняття «працівник органу ДВС» володіє відповідними родовими ознаками, охоплюючи своїм обсягом різні категорії посад відповідних державних службовців. З огляду на наведене, одночасна вказівка у КК на державних виконавців та працівників органу ДВС продовжує залишатися актуальною, хоча і потребує законодавчого корегування у окремих випадках. Виключення із суб'єктного складу потерпілих за ч.1 ст.343 та ч.1 ст.347 КК України державного виконавця, при залишенні як такого працівника органу ДВС, сприятиме більш точному їх розумінню та правозастосуванню.

1. Данилевська Ю. О. Вплив реформування інституту виконання судових рішень на кримінальне законодавство [Електронний ресурс] / Ю. О. Данилевська // Порівняль-

-
- но-аналітичне право. – 2016. – С.171-173. – Режим доступу до ресурсу: http://par.in.ua/3_2016/50.pdf.
2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. – К.: ЦУЛ, 2014. – 944 с.
3. Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. Т.2 – Луганськ : Видавництво «Елтон – 2», 2012. – 704 с.

Микитин Ю.І.

*Прикарпатський національний університет
ім. Василя Стефаника, заступник директора
юридичного інституту, доцент кафедри
кримінального права, к.ю.н., доц.*

РЕАЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ВІДНОВНОГО ПРАВОСУДДЯ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ

Відновне правосуддя у кримінальному провадженні України може реалізуватися через інститут медіації. Нормативно-правове закріплення відновного правосуддя доцільно здійснювати, насамперед, в основному джерелі кримінального процесу – КПК України [1], а також в нормах КК України [2] та окремому законі, який би регулював як процесуальні, так і матеріальні аспекти медіації.

Базуючись на міжнародно-правових документах у сфері медіації, в першу чергу на нормах Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи «Про медіацію у кримінальних справах» № R (99) 19 від 15 вересня 1999 р. [3], необхідно виділити положення, які утворюють процесуальну форму медіації, закріпивши їх у КПК України. До таких положень необхідно віднести:

- 1) процесуальну основу медіації, її поняття та строки проведення;
- 2) статус медіатора у кримінальному провадженні;
- 3) право потерпілого, підсудного, обвинуваченого, підсудного на участь у медіації;
- 4) вирішення питання про зупинення провадження у справі у зв'язку з проведенням медіації;
- 5) статус договору про примирення та його правові наслідки;
- 6) гарантії недопустимості погіршення статусу обвинуваченого (підсудного) незалежно від участі у медіації та її результатів.

Наведені положення можуть бути реалізовані в межах існуючого кримінального процесу та не потребують створення окремого провадження, що було б пов'язане з медіацією. Кримінально-процесуальна політика щодо нормативно-правового закріплення відновного правосуддя повинна знайти своє відображення на законодавчому рівні, але не у вигляді продукту диференціації системи проваджень, а шляхом розширення потенційних можливостей, які закладені у загальному порядку провадження у кримінальній справі.